Levoča, hlavný oltár v chráme sv. Jakuba

Je najvyšším zachovaným dreveným neskorogotickým oltárom na svete. Dosahuje výšku 18,62 m. Majster Pavol ho so svojimi spoločníkmi (rezbármi a maliarmi) vytvoril v rokoch 1508 – 1517. Predstavuje skvostné umelecké dielo vyznačujúce sa nielen svojimi rozmermi, ale aj dokonalou harmóniou gotickej architektúry v presbytériu kostola. Hoci je hlavný oltár zasvätený patrónovi farského chrámu sv. Jakubovi st. Apoštolovi, monumentálnymi ústrednými plastikami sú Panna Mária s Ježiškom v náručí sprevádzaná po stranách apoštolmi sv. Jakubom a sv. Jánom Evanjelistom. Výška madony dosahuje 2,47 m a výška apoštolov presahuje 2,30 m. Madona je stvárnená ako krásna žena s dieťaťom na ľavej ruke, pravicou žehnajúca, ktorá stojí na polmesiaci s hlavou démona. Jej nevšednú krásu zvýrazňujú zvlnené vlasy a bohato zriasený zlatý plášť. Nad hlavou jej kráľovskú korunu nesú dvaja anjeli. Ježiško rovnako pravicou žehná a v ľavici drží jablko. Po pravici Madony stojí sv. Jakub stvárnený ako patrón pocestných, v ľavici s pútnickou palicou. Je dlhobradý, odetý do plášťa. Hlavu mu pokrýva čiapka zdobená mušľou – jeho atribútom. Z druhej strany má sv. Ján Evanjelista podobu mladého muža jemnej tváre s bohatými vlasmi. Odetý je rovnako v plášti. V ľavici drží svoj atribút – kalich s hadom. Po strane sv. Jakuba sú zakomponované dva reliéfy: Rozoslanie apoštolov do sveta a Sťatie sv. Jakuba v Jeruzaleme. Zo strany sv. Jána sú taktiež dva reliéfy z jeho života: jeho mučenie varením v oleji a jeho vízia pri písaní Apokalypsy na ostrove Pathmos. Zatvorené krídla oltárnej skrine dopĺňa 8 tabuľových malieb podľa predlôh nemeckých maliarov Lukasa Cranacha a Hansa Leonharda Schäufeleina. Predstavujú výjavy zo života Krista: Judášovu zradu v Getsemanskej záhrade, Bičovanie, Korunovanie tŕním, výjav Ecce homo, Kristus pred súdom Piláta, Nesenie kríža, Ukrižovanie a Zmŕtvychvstanie. Nadstavec nad oltárnou skriňou je bohato zdobený fiálami a baldachýnmi doplnenými sochami cirkevných otcov sv. Augustína, Ambróza, Hieronyma a Gregora Veľkého, ako aj staršími sochami apoštolov. V predele oltára sa nachádza jedinečná kompozícia sôch Krista a apoštolov – účastníkov Poslednej večere Pána.

(FŽ)
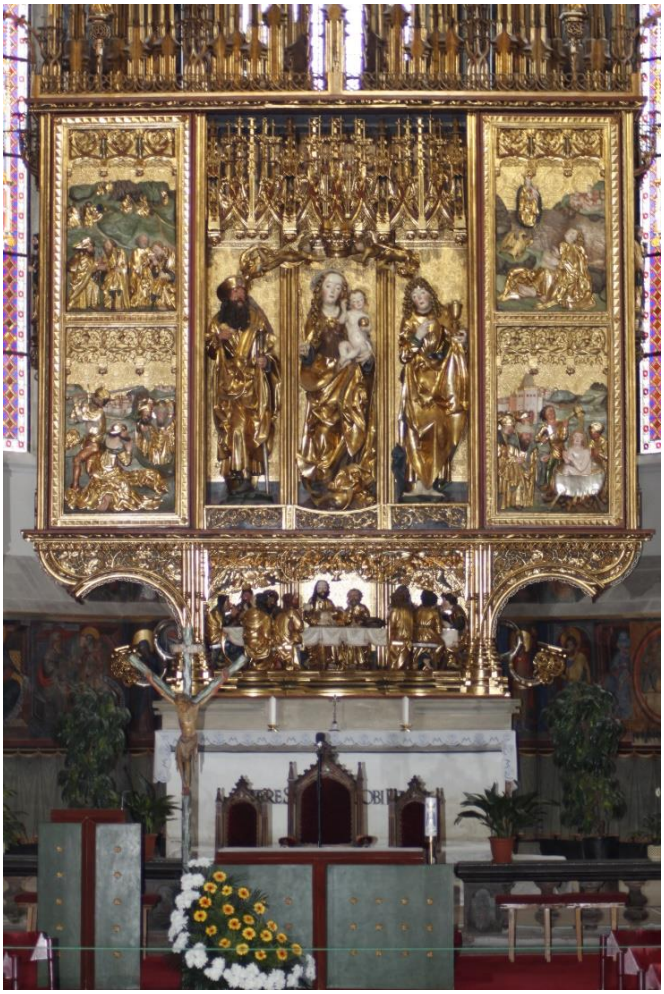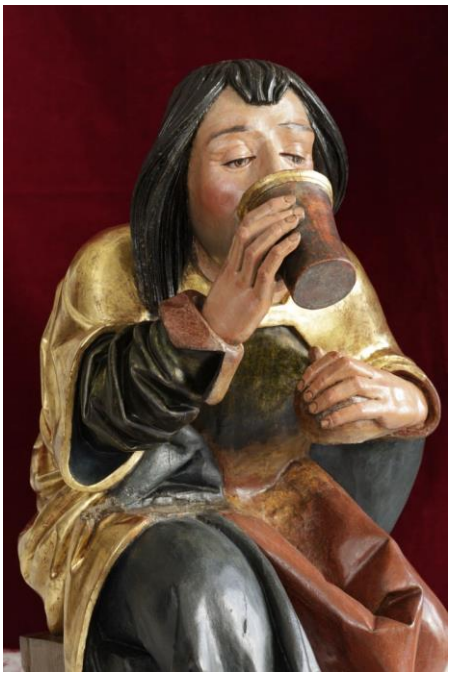
Foto: Štefan Péchy